

Jätetty lausuntopalvelussa 12.3.2026

VN/13115/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yhteistoimintalain muuttamisesta (hallintoedustusta koskevat säännökset)

Yleiset huomiot esitysehdotuksesta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen puoliväliriihessä keväällä 2025 päättämien kirjausten mukaan hallitus päätti laskea henkilöstön hallintoedustuksen soveltamisrajaa 150:stä 100 työntekijän yrityksiin. Hallintoedustus tulee toteuttaa hallituksessa tai johtoryhmässä.

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut (YKA) kannattaa esitysluonnosta, mutta olisi toivonut esitykseen enemmän kunnianhimoa. Kuten esityksessä hyvin kuvataan, monissa verrokkimaissa henkilöstöedustusta koskevat rajat ovat huomattavasti matalammalla, vähintään 25–35 työntekijää työllistävissä yrityksissä ja yhteisöissä.

Lisäksi liitto kiinnittää huomiota siihen, että esitysluonnos sisältää veloitteita Yhteistoimintasiamehelle, vaikka samanaikaisesti on käynnissä valmistelua kyseisen viran lakkauttamiseksi. YKA vastustaa valmisteilla olevaa muutosta ja katsookin, että tämä tulisi huomioida hallintoedustusta koskevassa esityksessä.

30 § - Henkilöstön hallintoedustuksen järjestäminen

Hallituksen tavoitteena on parantaa henkilöstön mahdollisuuksia osallistua työnantajan päätöksentekoon sekä henkilöstön asemaa koskevien asioiden käsittelyyn uudistamalla henkilöstön hallintoedustusta koskevia säännöksiä.

Muotoilu jättää mahdolliseksi järjestää hallintoedustus hallituksen ja johtoryhmän lisäksi myös vastaavissa toimielimissä. YKAN vuosien saatossa saamat palautteet vastaavat mietinnössä esitettyä nykytilan kuvausta, jonka mukaan hallintoedustusta toteutetaan valitettavan laajasti varta vasten perustetuissa laajennetuissa johtoryhmissä todellisten johtoryhmien tai hallituksen sijaan.

Tämän seurauksena henkilöstö ei pääse tosiasiallisesti vaikuttamaan asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon siinä laajuudessa kuin lain hengen mukaan olisi suotavaa. Lakia tulisi täsmentää pykälätasolla siten, että hallintoedustus voidaan toteuttaa vain hallituksessa tai todellisessa johtoryhmässä.

31 § - Henkilöstön hallintoedustuksen poikkeukset

Esityksessä ehdotetaan, että nykytilaa vastaavasti yhteistoiminta-asiamies voi myöntää hakemuksesta luvan poiketa henkilöstön hallintoedustuksen toteutustavasta. Kuitenkaan esitys ei huomioi samaan aikaan vireillä olevaa valmistelua yhteistoiminta-asiamiehestä annetun lain kumoamiseksi.

YKA ei kannata yhteistoiminta-asiamiehen toimiston lakkauttamista ja näkee puutteena sen, ettei esitys ota kantaa siihen, mihin viranomaiseen poikkeusluvan hakeminen siirtyy, jos yhteistoiminta-asiamiehen toimisto lakkautetaan. Hallintoedustuksen laajentaminen lisää oletettavasti tarvetta viranomaisohjaukselle ja neuvonnalle, ja neuvoa antavalle viranomaiselle on varattava riittävät resurssit ja osaaminen tehtävän hoitamiseen myös jatkossa.

Muut mahdolliset huomiot

Hallituksen esitysluonnos koskee vain yrityksiä. YKA esittää, että hallintoedustusta tulisi tarkastella myös säätiöissä ja järjestöissä.

YKAN Tilastokeskukselta saamien tietojen mukaan vähintään 100 henkilötyövuotta (htv) työllistäviä voittotavoittelemattomia yhdistyksiä on Suomessa yksistään yli 130. Säätiöiden ja yhdistysten toiminta on korostetun asiantuntijavetoista ja nojaa henkilöstön osaamiseen, joten hallintoedustuksesta saatavat hyödyt voisivat näissä organisaatioissa olla moninkertaiset